

Tirgus uzraudzība

**Kosmētika:
saules aizsarglīdzekļi**
Galīgais ziņojums
JACOP 2025

SATURS

SAĪSINĀJUMU SARAKSTS 4

1. daļa

TESTU REZULTĀTI UN IETEIKUMI 5

KOPSAVILKUMS 6

Pasākuma mērķi 6

Rezultāti un secinājumi 6

PĀRBAUDES PĀRSKATS 7

Iesaistītās TUI 7

Izstrādājumu tvērums 7

Testēšanas kritēriji 7

PARAUGU ŅEMŠANA UN TESTĒŠANA 8

Pārskats par atlasītajiem izstrādājumiem 8

Testēšanas process 9

TESTĒŠANAS REZULTĀTI 9

Pārskats par galvenajiem konstatējumiem 9

Rezultāti 9

RISKA IZVĒRTĒJUMS UN PASĀKUMI 10

Riska novērtējums 10

Pasākumi 11

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI 11

Secinājumi 11

Ieteikumi un informācija ieinteresētajām personām 11

2. daļa**KAS IR JACOP? 14****2025. GADA JACOP IETVER 11 AR KONKRĒTIEM
IZSTRĀDĀJUMIEM SAISTĪTAS AKTIVITĀTES,
APTVEROT 9 NOZARES 15**

Lomas un pienākumi 16

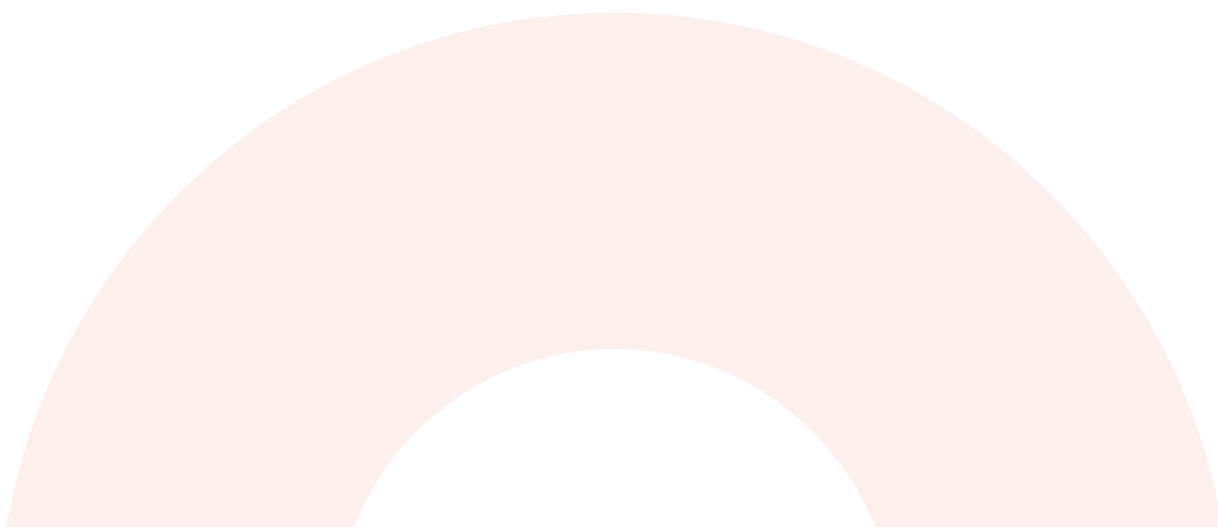
Darba plāns un laika grafiks 17

Projekta posmi 17

Process 18

Komunikācijas materiāli 19

Komunikācijas kanāli 19

SAĪSINĀJUMU SARAKSTS

EEZ	Eiropas Ekonomikas zona
EN	Eiropas standarts
ES	Eiropas Savienība
HDRS	Hibrīdā difūzās atstarošanas spektroskopija
ISO	Starptautiskā standartizācijas organizācija
JACOP	Kopīgā darbība attiecībā uz izstrādājumu atbilstību
TUI	Tirgus uzraudzības iestāde
IP	Izstrādājumu pārbaude
SPF	Saules aizsardzības faktors
UVA	Ultravioletais starojums A
UVB	Ultravioletais starojums B

1. daļa

TESTU REZULTĀTI UN IETEIKUMI

KOPSAVILKUMS

PASĀKUMA MĒRĶI

4. izstrādājumu pārbaude (IP) bija vērsta uz to saules aizsardzības līdzekļu atbilstības novērtēšanu, kas ir pieejami ES/EEZ tirgū un kuriem ir norādīts saules aizsardzības faktors (SPF) un UVA aizsardzība. Paraugu kopā ietilpa saules aizsarglīdzekļi, kas paredzēti ādas aizsardzībai pret UV starojumu, īpašu uzmanību pievēršot augstas (SPF 30–50) un ļoti augstas (SPF 50+) aizsardzības kategorijām.

Katrs paraugs tika pārbaudīts atbilstoši trim oficiāliem standartiem:

- EN ISO 24443:2021 attiecībā uz aizsardzību pret UVA starojumu;

- EN ISO 24444:2020 par SPF (UVB) noteikšanu, izmantojot *in vivo* testēšanu;
- EN ISO 23675:2024 par SPF (UVB) noteikšanu, izmantojot *in vitro* testēšanu.

Viens no 4. IP mērķiem bija nodrošināt tiešu salīdzinājumu starp ierasto *in vivo* SPF metodi un nesen publicēto *in vitro* metodi, lai novērtētu to savstarpējo korelāciju un atbalstītu uzticamu testēšanas pieeju izmantošanu, neiesaistot cilvēkus.

REZULTĀTI UN SECINĀJUMI

Testēšanas laikā tika konstatēti nesaskanīgi rezultāti saistībā ar SPF rādītājiem.¹ Šie rezultāti tika iegūti, pamatojoties uz *in vivo* un/vai *in vitro* testiem, kuros SPF vērtības bija zemākas par uz etiķetes norādīto SPF. Tika konstatētas arī nesaskanības ar ES prasībām attiecībā uz aizsardzību pret UVA starojumu (vismaz viena trešdaļa no uz etiķetes norādītā SPF), kā arī trūkumi marķējumā un brīdinājumos.

4. IP ietvaros no 74 pārbaudītajiem izstrādājumiem 33 (45 %) tika novērtēti kā tādi, kas nesaskan ar UV aizsardzības rādītājiem (SPF un/vai UVA) saskaņā ar TUI novērtējumu. Šie rezultāti jāinterpretē, ņemot vērā paraugu atlases pieeju, kurā mērķtiecīga, uz risku

balstīta atlase tiek apvienota ar nemērķtiecīgu paraugu atlasī, un **tāpēc tie nav reprezentatīvi attiecībā uz kopējo saules aizsarglīdzekļu tirgu.**

Riska novērtējums apstiprināja, ka maldinoši apgalvojumi par SPF vai UVA var radīt risku veselībai, jo patērētāji var tikt pakļauti lielākam UV starojuma līmenim, nekā gaidīts. TUI veiktie turpmākie pasākumi ietvēra izstrādājumu izņemšanu no tirgus, pārdošanas aizliegumus, iznīcināšanu, atsaukšanu un citus korektīvos pasākumus, kas bija samērīgi ar konstatēto risku.

Tika novērota cieša korelācija starp *in vivo* un *in vitro* SPF testēšanas metodēm.

¹ SPF un UVA aizsardzības aspektu novērtējuma pamatā šajā pārbaudē ir Komisijas ieteikums 2006/647/EK, kas nav juridiski saistošs. Tādējādi jebkuras testu rezultātos konstatētās atkāpes no šajā ieteikumā izklāstītajiem kritērijiem šajā ziņojumā tiek dēvētas par „nesaskanībām”. Savukārt „neatbilstība” attiecas uz gadījumiem, kad tika konstatēts, ka novērtētais kosmētikas līdzeklis neatbilst juridiski saistošajām prasībām, proti, Regulai (EK) Nr. 1223/2009 par kosmētikas līdzekļiem vai Regulai (ES) Nr. 655/2013 par kosmētikas līdzekļu apgalvojumiem.

PĀRBAUDES PĀRSKATS

IESAISTĪTĀS TUI

Kopumā pārbaudē, tostarp pilnībā un tikai testēšanas daļā, piedalījās 11 TUI.

2. tabulā sniegts pārskats par iesaistītajām TUI.

IZSTRĀDĀJUMU TVĒRUMS

Šīs pārbaudes ietvaros tika veikta saules aizsarglīdzekļu, kas paredzēti ādas aizsardzībai pret UV starojumu, testēšana saskaņā ar ES Kosmētikas regulu Nr. 1223/2009,² Kosmētikas apgalvojumu regulu Nr. 655/2013³ un Komisijas ieteikumu 2006/647/EK par saules aizsarglīdzekļu efektivitāti un apgalvojumiem,⁴ kurā ir definētas aizsardzības kategorijas (**1. tabula**).⁵

Tvērumā ietilpa:

- **Primāri** Saules aizsarglīdzekļi, kas paredzēti lietošanai saulē un kuriem norādīta augsta vai ļoti augsta aizsardzība (SPF 30–50 un SPF 50+).
- **Sekundāri** Dienas krēmi (mitrinošie krēmi), kuriem norādīts saules aizsardzības faktors (SPF 30, 50 vai 50+).

1. tabula. Aizsardzības kategorijas (Komisijas ieteikums 2006/647/EK)

Marķējumā norādītā kategorija	Marķējumā norādītais saules aizsardzības faktors	Izmērītais saules aizsardzības faktors
Zema aizsardzība	6	6–9,9
	10	10–14,9
Vidēja aizsardzība	15	15–19,9
	20	20–24,9
	25	25–29,9
Augsta aizsardzība	30	30–49,9
	50	50–59,9
Ļoti augsta aizsardzība	50+	≥ 60

TESTĒŠANAS KRITĒRIJI

Saules UV starojums sastāv no UVB starojuma (īso viļņu) un UVA starojuma (garo viļņu); UVB galvenokārt izraisa saules apdegumus un ir galvenais ādas vēža riska faktors, savukārt UVA arī palielina ādas vēža risku un izraisa eritēmu (ādas apsārtumu), kā arī veicina priekšlaicīgu ādas novecošanos.

Izstrādājumu aizsardzība pret UVA starojumu tika novērtēta, izmantojot *in vitro* standartu EN ISO 24443:2021, savukārt SPF novērtēšanai tika izmantotas divas validētas metodes: EN ISO 24444:2020 (*in vivo*) un EN ISO 23675:2024 (*in vitro*). Viens no galvenajiem 4. IP mērķiem bija nodrošināt *in vivo* un *in vitro* SPF metožu salīdzināšanu.

² Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 30. novembra Regula (EK) par kosmētikas izstrādājumiem.

³ Komisijas 2013. gada 10. jūlija Regula (ES) Nr. 655/2013, ar ko nosaka kopējus kritērijus uz kosmētikas līdzekļiem attiecināmo apgalvojumu pamatošanai.

⁴ Komisijas 2006. gada 22. septembra ieteikums par saules aizsardzības līdzekļu efektivitāti un ar tiem saistītajiem apgalvojumiem (2006/647/EK)

⁵ Ar SPF saistīto aspektu novērtējums šajā pasākumā balstās uz Komisijas ieteikumu 2006/647/EK, kas nav juridiski saistošs. Dalībvalstu izpildes pasākumu pamatā tomēr ir Kosmētikas apgalvojumu regulas (ES) Nr. 655/2013 juridiski saistošie noteikumi

Lai gan šajā pārbaudē galvenā uzmanība tika pievērsta šim salīdzinājumam, tiek atzīts, ka ES regulējumā kā vēl viena validēta iespēja ir atzīta arī hibrīdā difūzās reflektances spektroskopijas metode (HDRS, EN ISO 23698:2024).

Turklāt tika pārbaudīti marķējumi un obligātie brīdinājumi uz iepakojuma atbilstoši ES tiesību aktiem, izmantojot vienotu pārbaudes sarakstu, ko piemēroja visas iesaistītās TUI.

PARAUGU ŅEMŠANA UN TESTĒŠANA

PĀRSKATS PAR ATLASĪTAJEM IZSTRĀDĀJUMIEM

TUI galvenokārt izmantoja paraugu ņemšanas pieeju, kuras pamatā ir risks, nosakot izstrādājumu prioritāti, pamatojoties uz vienu vai vairākiem riska rādītājiem, piemēram, lielāku neatbilstības varbūtību vai potenciālo ietekmi, vai arī to novitāti un plašo pieejamību tirgū.⁶

Kopumā tika savākti 74 paraugi, no kuriem 66 izstrādājumi (89 %) tika savākti no fiziskajiem veikaliem un 8 izstrādājumi (11 %) no tiešsaistes tirdzniecības kanāliem.

Paraugos iekļautie izstrādājumi aptvēra dažādus izstrādājumu veidus, tostarp krēmus, losjonus, aerosolus un zīmuļveida aizsarglīdzekļus. Lielākā daļa izstrādājumu nodrošināja augstu vai ļoti augstu aizsardzību (49 — augsta, 24 — ļoti augsta, 1 — vidēja) un saturēja organiskos, minerālos vai kombinētos UV filtrus.

2. tabula. Paraugu sadalījums pēc TUI un izstrādājuma veida (n=74)

Valsts	Tirgus uzraudzības iestāde	Paraugu sk.
Austrija	Austrijas Darba, sociālo lietu, veselības, aprūpes un patērētāju tiesību aizsardzības ministrijs Veselības un pārtikas nekaitīguma aģentūra	8
Somija	Somijas Drošības un ķīmisko vielu aģentūra	5
Vācija	Karlsruhes Valsts ķīmiskās analīzes un veterinārās diagnostikas institūts	10
Latvija	Veselības inspekcija	6
Lietuva	Valsts patērētāju tiesību aizsardzības iestāde	6
Luksemburga	Veselības un sociālās drošības ministrija (M3S) (Veselības direktorāts — Farmācijas un zāļu nodaļa)	6
Malta	Malta Konkurences un patērētāju tiesību aizsardzības iestāde	6
Polija	Valsts sanitārā inspekcija — Galvenā sanitārā inspekcija	6
Portugāle	Valsts Zāļu un veselības produktu iestāde	9
Rumānija	Valsts Sabiedrības veselības institūts	8
Zviedrija	Zviedrijas Medicīnisko produktu aģentūra	4

⁶ Dažas TUI norādīja, ka iepriekšējo gadu rezultāti, tostarp in silico skrīnings vai modelēšanas instrumenti, var palīdzēt noteikt risku prioritāti.

TESTĒŠANAS PROCESS

Katra iesaistītā TUI savāca paraugus neatkarīgi 2025. gada augustā un septembrī un iesniedza tos testēšanai laboratorijā.

Testēšana tika veikta laikā no 2025. gada oktobra līdz 2026. gada martam. Katrs paraugs tika pārbaudīts atbilstoši trim oficiāliem standartiem. Divus izstrādājumus zīmuļveida / lūpu balzama formā nevarēja pārbaudīt,

izmantojot *in vitro* SPF metodi, jo bija ierobežojumi to uzklāšanā. Par katru metodi tika izsniegti atsevišķi testu ziņojumi, un TUI pārbaudīja rezultātus, lai noteiktu neatbilstību, riska līmeni un turpmākās darbības. Rezultāti un SPF noteikšanas metožu salīdzinājums tika apspriests 2026. gada martā notikušajā īpašajā laboratorijas sanāksmē, kurā piedalījās TUI pārstāvji, laboratorijas darbinieki un tehniskais eksperts.

TESTĒŠANAS REZULTĀTI

PĀRSKATS PAR GALVENAJIEM KONSTATĒJUMIEM

Pamatojoties uz atsevišķu testu rezultātiem un piemērojamiem normatīvajiem aktiem, TUI novērtēja katru izstrādājumu, lai identificētu nesaskanības gadījumus.

Kopumā 33 no 74 novērtētajiem izstrādājumiem (45 %) TUI novērtēja kā nesaskanīgus attiecībā uz UV aizsardzības rādītājiem (SPF un/vai UVA), kas radīja nepieciešamību veikt turpmākus pasākumus sadarbībā ar atbildīgo personu un citiem attiecīgajiem valstu ekonomikas dalībniekiem, ja tas bija nepieciešams vai ja tie bija iesaistīti. Rezultāti atspoguļo paraugu ņemšanas stratēģijas galvenokārt mērķtiecīgo raksturu,

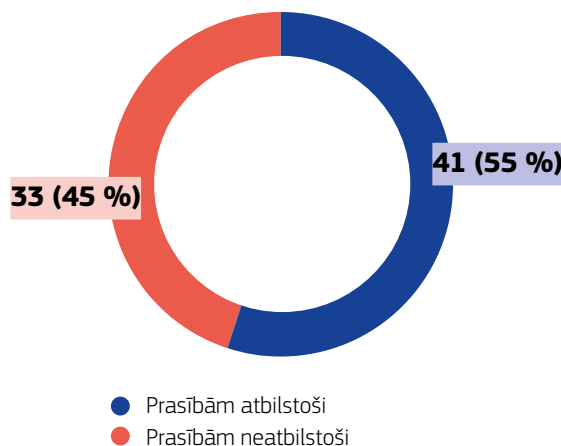
kas balstījās uz riska novērtējuma pieeju, saskaņā ar kuru pārbaudēm tika atlasīti tie izstrādājumi, attiecībā uz kuriem ir lielāka varbūtība, ka tie neatbilst prasībām. Šos rezultātus nevajadzētu uzskatīt par reprezentatīviem attiecībā uz saules aizsarglīdzekļu tirgu kopumā.

Novērtējot strīdīgos gadījumus, tika ņemti vērā uzticamības intervāli, un laboratorijas sanāksmē notikušajās diskusijās tika uzsvērts, ka ir nepieciešams individuāls novērtējums gadījumos, kad dažādas validētas metodes vai papildu pierādījumi, ko sniedz ekonomikas dalībnieki (atbildīgās personas), rada atšķirīgus rezultātus.

REZULTĀTI

1. attēls parāda SPF un UVA aizsardzības snieguma laboratorijas testu rezultātus, ilustrējot saskanīgo/atbilstošo un nesaskanīgo/neatbilstošo rezultātu proporciju saistībā ar izmēritajām vērtībām un uz etiķetes norādītajiem apgalvojumiem. TUI savos novērtējumos ņēma vērā statistisko mērījumu nenoteiktību.

1. attēls.
Izstrādājumi, kas atbilst vai neatbilst UV aizsardzības efektivitātes prasībām (SPF/UVA) saistībā ar marķējumā norādītajiem apgalvojumiem (n=74)

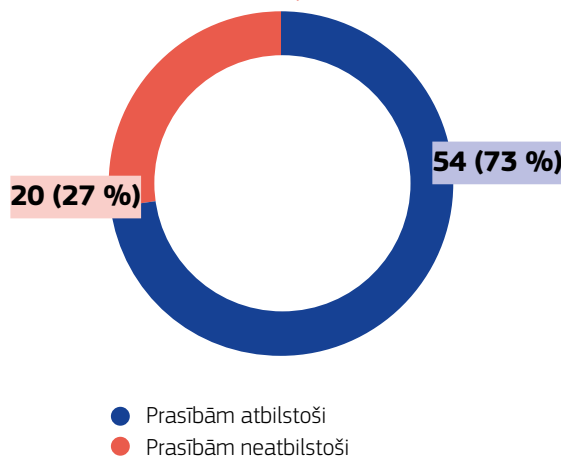

2. attēls parāda testu rezultātus par marķējumiem un obligātajiem brīdinājumiem / drošības pasākumiem uz iepakojuma etiķetēm, kā to paredz ES Kosmētikas regula un Komisijas ieteikums par saules aizsarglīdzekļu efektivitāti un apgalvojumiem.

Spēcīga lineārā korelācija starp *in vivo* un *in vitro* SPF rezultātiem ($r = 0,855$), kas liecina par labu vispārējo saskaņotību starp abām metodēm un pamato *in vitro* metodes izmantošanu paredzētajā darbības jomā. Spēcīgākā korelācija tika novērota attiecībā uz izstrādājumiem ar augstu aizsardzības pakāpi, lai gan *in vitro* vērtības kopumā bija nedaudz zemākas. *In vitro* metodes piemērojamība pašlaik ir ierobežota līdz konkrētiem izstrādājumu formātiem (galeniskajām formām).⁷

Svarīgs metodoloģisks apsvērums ir tas, ka *in vivo* SPF metode balstās uz fizioloģisku rādītāju (eritēmas reakciju), savukārt *in vitro* metode mēra fizikālu rādītāju (UV staru caurlaidību caur uz substrāta uzklātu saules aizsarglīdzekļa slāni). Tā rezultātā pretiekaisuma vai nomierinošas sastāvdaļas var mazināt redzamo apsārtumu, nepalielinot faktisko UV aizsardzību.

2. attēls.
Izstrādājumi, kas atbilst vai neatbilst obligātajiem brīdinājumiem / drošības pasākumiem un marķējumiem uz iepakojuma etiķetēm (n=74)

RISKA IZVĒRTĒJUMS UN PASĀKUMI

RISKA NOVĒRTĒJUMS

Saules aizsarglīdzekļi ir paredzēti ādas aizsardzībai pret UV starojumu, un to efektivitāte ir atkarīga no patērētājiem sniegtās informācijas precizitātes. Nepareizi vai maldinoši apgalvojumi par SPF vai UVA var izraisīt to, ka patērētāji saņem zemāku aizsardzības līmeni, nekā gaidīts, kas, iespējams, var novest pie paaugstinātas UV starojuma iedarbības.

Šīs darbības laikā dalībvalstu uzraudzības iestādes novērtēja riskus, kas saistīti ar prasībām neatbilstošiem izstrādājumiem, ņemot vērā trūkuma raksturu (piemēram, izstrādājuma efektivitāte (SPF/UVA) vai marķējumi un brīdinājumi) un novirzes no norādītā aizsardzības līmeņa apmēru. Īpaša uzmanība tika pievērsta izstrādājumiem, kas paredzēti neaizsargātām iedzīvotāju grupām (piemēram, bērniem vai patērētājiem ar jutīgu ādu). Izstrādājumi, kuriem tika konstatētas būtiskas novirzes, tika uzskatīti par augstāka riska izstrādājumiem, un attiecīgās uzraudzības iestādes veica atbilstošus turpmākus pasākumus.

⁷ Standarts EN ISO 23675:2024 pašlaik attiecas uz emulsiju un spirtu saturošiem vienfāzes saules aizsarglīdzekļu preparātiem, izņemot pulverus un zīmuļveida formātus.

PASĀKUMI

TUI veica izpildes kontroles pasākumus, kas bija samērīgi ar konstatēto risku. Šie korektīvie pasākumi, kas tika pieprasīti no ekonomikas dalībniekiem (piemēram, atbildīgajām personām), visbiežāk ietvēra izstrādājumu izņemšanu no apgrozības, kā arī pārdošanas aizliegumus,

izstrādājumu iznīcināšanu, izstrādājumu atsaukšanu no gala lietotājiem un patērētāju brīdināšanu, piemēram, **Safety Gate**, un citus pasākumus saskaņā ar valstu procedūrām un ES tirgus uzraudzības praksi.⁸

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

SECINĀJUMI

Šī pārbaude sniedza praktisku ieskatu par SPF atbilstības nodrošināšanu, UVA aizsardzību un apstiprinātu SPF testēšanas metožu izmantošanu tirgus uzraudzībā.

Testēšanas rezultātā tika konstatēti arī nesaskanības gadījumi izlases veidā pārbaudītajos izstrādājumos, tostarp gadījumi, kad sasniegtais aizsardzības līmenis pilnībā neatbilda norādītajam, kas apstiprina tirgus uzraudzības pasākumu un turpmāko darbību nozīmi šajā jomā.

Rezultāti apstiprināja, ka *in vitro* SPF metodei ir laba korelācija ar *in vivo* metodi un sniedz skaidras ētiskas

priekšrocības, samazinot nepieciešamību veikt testus ar brīvprātīgām personām. Attiecībā uz izstrādājumu veidiem, uz kuriem attiecas šis standarts, *in vitro* metodei kā uzticamai pieejai SPF noteikšanai ir augstāka prioritāte salīdzinājumā ar *in vivo* metodi.

Šie secinājumi atbalsta pašreizējo pāreju uz alternatīvām testēšanas metodēm, kas nekaitē cilvēkiem. Lai gan *in vivo* metode joprojām tiek plaši izmantota, zinātnes attīstība un jaunākie ISO standarti ir ieviesuši apstiprinātas alternatīvas, tostarp *in vitro* un hibrīdās pieejas.

IETEIKUMI UN INFORMĀCIJA IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM

Tālāk minētie ieteikumi attiecas vienīgi uz *in vivo* un *in vitro* SPF metožu salīdzinājumu, kas novērtēts saskaņā ar 4. IP. Citas apstiprinātas metodes, piemēram, HDRS, netika izvērtētas un tādēļ neietilpst šīs analīzes darbības jomā; tomēr aprakstītās alternatīvo metožu priekšrocības var attiekties arī uz HDRS.

Ieteikumi ekonomikas dalībniekiem (atbildīgajām personām)

- EN ISO 23675:2024 SPF ***in vitro* testēšanas** metode ir **uzticama** un **atkārtojama** testēšanas metode (ISO darbības jomā).
- Ieteicams izmantot ***in vitro* testēšanu**, lai **noteiktu SPF** izstrādājumu izstrādē apgalvojumu pamatošanai. Ja *in vitro* testēšana liecina,

ka preparāts atbilst vai pārsniedz marķējumā norādīto paredzēto SPF rādītāju, *in vivo* testēšana nav nepieciešama, ņemot vērā ētiskos aspektus. Ja *in vitro* testēšana liecina, ka preparāts nesasniedz paredzēto SPF rādītāju, veikt pasākumus pirms laišanas tirgū (piemēram, mainīt sastāvu, pārformulēt apgalvojumu uz iepakojuma utt.).

- Ja ir iekļauta kāda **pretiekaisuma** sastāvdaļa, izvēlēties papildu *in vitro* testēšanu, jo nomierinošās sastāvdaļas var pārvērtēt UV aizsardzību *in vivo*. Ņemt vērā, ka *in vivo* un *in vitro* ir atšķirīgi galapunkti (fizioloģiskie un fizikālie).
- Atkārtot SPF testu** tam pašam saules aizsarglīdzeklim kā daļu no **stabilitātes** pārbaudēm (piemēram, dažādu **uzglabāšanas** apstākļu ietekme,

⁸ Korektīvie pasākumi, kurus TUI ir iesniegušas termiņā līdz 2026. gada 29. maijam. Lai gan pasākumi turpinās arī pēc šī datuma, jo tie ir daļa no TUI veiktā pastāvīgā procesa, ziņošanas vajadzībām tika noteikts beigu datums.

tuvu derīguma termiņa beigām utt.), lai pārliecinātos, ka norādītais aizsardzības līmenis laika gaitā nemainās.

- Ja pielāgojat vai maināt sastāvu, **atkārtoti testēt** saules aizsarglīdzekli.
- Ja testēšanas metode tiek atjaunināta, **atkārtoti testēt** izstrādājumu, lai nodrošinātu tā atbilstību atjauninātajai metodei.
- Izvēlēties testēšanas laboratoriju, kas veic atbilstošus **padziļinātas testēšanas pētījumus** („ring testing”), lai uzticami noteiktu izstrādājumu SPF un UVA rādītājus.
- Marķējot izstrādājumu, ņemt vērā SPF testa uzticamības intervāla apakšējo robežu, lai nodrošinātu augstu patērētāju aizsardzības līmeni.
- Iesniedzot pieprasīto dokumentāciju TUI, nodrošināt skaidru saikni starp testa ziņojumu un pārbaudāmo izstrādājumu (piemēram, ziņojumā iekļaut sastāva identifikācijas numuru vai sastāvdaļu sarakstu).
- Atgādinām, ka, pirms saules aizsarglīdzekli laiž ES tirgū, tam ir jāatbilst ES Kosmētikas regulai (1223/2009) un Kosmētikas apgalvojumu regulai (655/2013). Jāievēro arī Eiropas Komisijas ieteikums par saules aizsarglīdzekļu efektivitāti un ar tiem saistītajiem apgalvojumiem (2006/647/EK).

Ieteikumi patērētājiem

- UV starojuma, tostarp UVB un UVA, iedarbība rada risku cilvēku veselībai. Papildus **primārajām darbībām, lai pasargātu sevi no saules iedarbības** (ēna, apģērbs, izvairīšanās no uztriešanās saulē karstākajās stundās), izmantot arī saules aizsarglīdzekli **papildu** aizsardzībai.
- Izvēlēties saules aizsarglīdzekli ar SPF un UVA aizsardzību, kas atbilst ādas tipam un saules iedarbības intensitātei.
- Izlasīt un ievērot norādījumus uz saules aizsarglīdzekļa iepakojuma, lai to lietotu pareizi, piemēram, cik daudz līdzekļa uzklāt. Uzklāt saules aizsarglīdzekli **dāsnī** un **vienmērīgi**, kā arī lietot to **atkārtoti**.

- Ņemt vērā **saules aizsarglīdzekļa iepakojuma** atvēršanas datumu, lai ievērotu tā derīguma termiņu pēc atvēršanas. Uzglabāt vēsā, sausā vietā un izvairīties no izstrādājuma pakļaušanas tiešai saules iedarbībai. Nelietot izstrādājumu, ja mainās tā izskats (viskozitāte) vai smarža.
- Jāņem vērā, ka saules aizsarglīdzekļu preparātu izstrāde prasa specializētas zināšanas. **Nemēģināt pagatavot saules aizsarglīdzekļus mājās** (neizmantojot DIY pieeju = nedarīt to pašam), jo to aizsardzības līmenis nav pārbaudīts un nepietiekama iedarbība var radīt risku veselībai.
- UV filtriem ir jāveic novērtēšana un jāsaņem atļauja, tāpēc gan minerālie, gan ķīmiskie UV filtri ir droši un efektīvi, ja tos lieto saskaņā ar ES regulu.

Ieteikumi TUI

- Veikt saules aizsarglīdzekļu tirgus uzraudzību, tostarp testēšanu laboratorijā (vēlams *in vitro*), dokumentu pārbaudes un marķējuma pārbaudes. **In silico** testēšana ir piemērots **skrīninga** līdzeklis, lai prognozētu SPF, UVA aizsardzības koeficientu un kritisko viļņa garumu.
- Izvēlēties testēšanas laboratoriju, kas veic atbilstošus padziļinātas testēšanas pētījumus („ring testing”), lai uzticami noteiktu izstrādājumu SPF un UVA rādītājus.
- Pārliecināties, ka pastāv skaidra saikne starp atbildīgās personas iesniegto testa ziņojumu un izstrādājumu (piemēram, pārbaudīt sastāva identifikācijas numuru vai sastāvdaļu sarakstu ziņojumā).
- Informēt patērētājus par saules aizsarglīdzekļu lietošanas priekšrocībām un aizsardzību pret ultravioleto starojumu.

Ieteikumi Eiropas Komisijai

- Ņemt vērā 4. IP rezultātus 2006/647/EK Rekomendācijas par saules aizsarglīdzekļiem pārskatīšanā.
 - Ņemt vērā JACOP2025 / 4. IP testēšanas kampaņas rezultātus, **pārskatot Komisijas Ieteikumu 2006/647/EK par saules aizsarglīdzekļu efektivitāti un apgalvojumiem**, jo īpaši saistībā ar dažādām apstiprinātām SPF testēšanas metodēm (EN ISO 24444, EN ISO 23675, EN ISO 23698).
 - Novērotā augstā korelācija starp *in vivo* un *in vitro* SPF testu rezultātiem liecina par nepieciešamību turpināt izpētīt *in vitro* metodi kā uzticamu instrumentu SPF apgalvojumu pamatošanai.
- Apsvērt saistošu prasību ES līmenī ieviešanu, pievēršoties šiem aspektiem.
 - Atkārtota SPF testēšana, ja standarts tiek pilnveidots.
 - Atkārtota SPF testēšana pēc izmaiņām preparātā.
 - Atkārtota SPF testēšana kā daļa no stabilitātes/izturības pārbaudes.

- Ņemot vērā to, ka galvenajām saules aizsarglīdzekļu testēšanas metodēm (EN ISO 24444, 23675, 23698, 24443) ir pieejamas tikai nedaudzas ISO/IEC 17025 akreditētas piemērošanas jomas, būtu jāapsver iespēja veicināt saskaņotu **akreditācijas** vai vadlīniju izstrādi, lai atbalstītu šo metožu vienotu ieviešanu visās laboratorijās.
- Apsvērt nepieciešamību iekļaut **derīguma termiņu** uz saules aizsarglīdzekļu iepakojumiem saistībā ar Kosmētikas regulas (EK) Nr. 1223/2009 novērtēšanu.
- Turpināt organizēt JACOP pārbaudes saistībā ar saules aizsarglīdzekļu testēšanu.

Ieteikumi standartizācijas organizācijai

- Paplašināt *in vitro* (EN ISO 23675:2024) pārbaudes metodes piemērošanas jomu, iekļaujot tajā papildu preparātus un apgalvojumus par izturību pret ūdeni.
- Skaidri aprakstīt *in vitro* SPF metodes (EN ISO 23675:2024) ierobežojumus un atbilstošo lietošanu, lai nodrošinātu tās vienotu piemērošanu.

2. daļa

KAS IR JACOP?

JACOP iniciatīvas mērķis ir organizēt vienotu rīcību attiecībā uz izstrādājumu atbilstību (Joint Actions on Compliance of Products) ES un EBTA valstīs, veicinot sadarbību starp tirgus uzraudzības iestādēm (TUI). Tās primārie uzdevumi ietver kopīgu izstrādājumu testēšanu, risku izvērtēšanu un darbības metožu saskaņošanu. Ar šo projektu, izmantojot atklātus dialogus, dalīšanos ar zināšanām un ārējo ieinteresēto pušu iesaisti, tiek sekmēts drošs vienotais tirgus. Galvenā uzmanība tiek pievērsta izstrādājumu risku novērtēšanai, savlaicīgai pasākumu īstenošanai un tiesiskā regulējuma saskaņošanai.

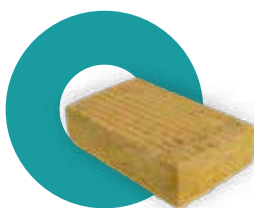
2025. GADA JACOP IETVER 11 AR KONKRĒTIEM IZSTRĀDĀJUMIEM SAISTĪTAS AKTIVITĀTES, APTVEROT 9 NOZARES

IP tiek testēti dažādi izstrādājumu veidi, lai novērtētu to atbilstību esošajiem tiesību aktiem un regulējumam un tiktu veikta atbilstoša rīcība. Šos izstrādājumus izvēlas

un savāc iesaistītās tirgus uzraudzības iestādes, un tie tiek pārbaudīti, izmantojot saskaņotu testēšanas plānu.

1. IP
MĒSLOŠANAS
LĪDZEKĻI

2. IP
IZOLĀCIJAS MATERIĀLI
BŪVIZSTRĀDĀJUMOS

3. IP
BĪSTAMAS
VIELAS
SĪKIERĪCĒS

4. IP
KOSMĒTIKA

5. IP
RADIOVADĀMAS
ROTAĻLIETAS

6. IP
PATĒRIŅA
TEKSTILIZSTRĀDĀJUMI
(APĢĒRBS)

7. IP
LIFTU UN LIFTU DROŠĪBAS
SASTĀVDAĻAS

8. IP
GĀZES
IEKĀRTAS

9. IP
IAL ĶIVERES
(PROFESIONĀĻIEM)

10. IP
IAL ĶIVERES
(PATĒRĒTĀJIEM)

11. IP
IAL APAVI
(PROFESIONĀĻIEM)

LOMAS UN PIENĀKUMI

DARBA PLĀNS UN LAIKA GRAFIKS

2025

1. cet.

2025. gada 8. februāris
Atklāšanas pasākums

2. cet.

3. cet.

4. cet.

2025. gada marts – 2026. gada maijs

1. cikls IP: 2., 3., 6., 8.

Posmi: uzsākšana, laboratoriju atlase, paraugu paņemšana un testēšana un ziņošana un turpmākie pasākumi.

2026

1. cet.

2. cet.

3. cet.

4. cet.

2026. gada oktobris
Noslēguma pasākums

2025. gada septembris – 2026. gada augusts

2. cikls IP: 1., 7., 9.-11.

Posmi: uzsākšana, laboratoriju atlase, paraugu paņemšana un testēšana un ziņošana un turpmākie pasākumi.

2026. gada oktobris
JACOP 2025 galīgais
ziņojums

Komunikācija un izplatīšana

PROJEKTA POSMI

APRAKSTS

1

UZSĀKŠANA

Šis posms ietver dokumentu izpēti, interviju apjoma noteikšanu, testēšanas plāna melnraksta sagatavošanu un laboratoriju kartēšanu.

2

LABORATORIJU ATLASE

Šis posms ietver laboratorijas atlasīšanu un līguma noslēgšanu ar to, izmantojot iepirkuma procedūru.

3

PARAUGU ŅEMŠANA UN TESTĒŠANA

Šajā posmā tiek savākti paraugi un nosūtīti testēšanai uz laboratoriju, par pamatu ņemot iepriekš definētus kritērijus.

4

ZIŅOŠANA UN TURPMĀKIE PASĀKUMI

Šajā posmā iekļauta ziņojuma sagatavošana par testu rezultātiem, kopīgi saskaņoto risku novērtēšana, turpmākie pasākumi un noslēguma ziņojuma sagatavošana.

GALVENIE ATSKAITES PUNKTI

Sākuma sanāksme

Oficiālais IP sākums, kurā TUI vienojas par izstrādājumu tvērumu un testēšanas kritērijiem.

Starpposma sanāksme

TUI pārskata laboratoriju piedāvājumus un izvēlas atbilstošu laboratoriju.

Laboratorijas sanāksme

Testu rezultātu prezentācija un diskusija par risku izvērtējumu un turpmākajiem pasākumiem.

Noslēguma sanāksme

Noslēguma ziņojumu prezentācija, ietverot visus secinājumus un ieteikumus.

KOMUNIKĀCIJA UN IZPLATĪŠANA

Komunikācijas un izplatīšanas aktivitātes ietver informētības palielināšanu TUI un ekonomikas dalībnieku vidū par izstrādājumu drošumu, izmantojot mērķtiecīgas kampaņas, plašsaziņas līdzekļu iesaisti, influenceru iesaisti, galveno uzmanību pievēršot izglītošanai par atbilstību.

PROCESS

KOMUNIKĀCIJAS MATERIĀLI

Attiecībā uz visām 11 IP.

Raksts ar kopsavilkumu par galvenajiem konstatējumiem par testēšanas darbībām. Rakstā iekļauts vismaz 1 attēls.

Viens vizuālais materiāls **sociālajiem tīkliem** balstīts uz infografiku.

Infografika uz vienas lapas ar kopsavilkumu par galvenajiem konstatējumiem par testēšanas darbībām.

Viena infografika un viens vizuālais materiāls sociālajiem tīkliem kas aptver visu JACOP 2025 projektu.

Šie komunikācijas materiāli ir pieejami 23 ES valodās + norvēģu un islandiešu valodā.

Attiecībā uz 3 IP:

4. IP - Kosmētika, 8. IP - Gāzes iekārtas, 10. IP - IAL ķiveres (patērētājiem)

Īss **video** popularizēšanai sociālajos tīklos.

KOMUNIKĀCIJAS KANĀLI

Komunikācijas materiāli tiek izplatīti, izmantojot šos kanālus.

Valstu un specializētie plašsaziņas līdzekļi ES27 valstīs.

Tiešsaiste un sociālo tīklu platformas.

Influenceri sociālajos tīklos.

TUI valstu komunikācijas kanāli.

JACOP 2025 biļetens — četru izdevumu sērija, kurā atspoguļots kampaņas progress, galvenie atskaides punkti un galvenie sasniegumi.

Šo dokumentu Eiropas Komisijas vārdā sagatavoja EY. 2026. g. jūnijs

EIROPAS KOMISIJA

Iekšējā tirgus,
rūpniecības, uzņēmējdarbības un MVU ģenerāldirektorāts (GROW ĢD)
H.4. nodaļa Tirgus uzraudzība
E-pasts: GROW-H4@ec.europa.eu

Konkrētais līgums: EISMEA/2023/SC/002. Ietilpst pamatlīgumā: EISMEA/2021/OP/0016

Eiropas Komisija nav atbildīga par jebkādam sekām, kas izriet no šīs publikācijas atkārtotas izmantošanas.

© Eiropas Savienība, 2026. gads

Eiropas Komisijas dokumentu atkalizmantošanas politiku īsteno, pamatojoties uz Komisijas Lēmumu 2011/833/ES (2011. gada 12. decembris) par Komisijas dokumentu atkalizmantošanu (OV L 330, 14.12.2011., 39. lpp.).

Ja nav norādīts citādi, šo dokumentu atkalizmantot atļauts ar Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0) licenci (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Tas nozīmē, ka ir atļauta atkalizmantošana ar pienācīgu atsaukšanos uz dokumentu un norādēm uz grozījumiem.

Lai varētu izmantot vai reproducēt elementus, uz kuriem Eiropas Savienībai nav autortiesību, atļauja jāprasa tieši autortiesību īpašniekam.

Vāka attēls: © iStockphoto - gulfix

Informācija par Eiropas Savienību visās oficiālajās ES valodās ir pieejama tīmekļa vietnē Europa:

https://europa.eu/european-union/index_lv

**Eiropas Savienības
Publikāciju birojs**

Tiesību akti | Dati | Publikācijas

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2026

ISBN 978-92-68-41250-3
doi:10.2873/9876245